

Evangelie voor de heidenen

Periodethema: Het evangelie de wereld door
Handelingen 11: 1-26

KERNTEKST

'En als zij dit hoorden, waren zij tevreden en verheerlijkten God zeggende: Zo heeft dan God ook de heidenen de bekering gegeven ten leven.' (Hand. 11: 18)

UITLEG VAN DE KERNTEKST

De vergadering te Jeruzalem hoorde wat Petrus had meegemaakt. (Er waren ook zes getuigen bij. Maar uiteindelijk overtuigt de Heilige Geest.) Ze waren niet meer boos en achterdochtig, maar juist blij en dankbaar. Ze loofden God, want Hij heeft ook heidenen bekeerd, zodat zij ook voor Hem mogen leven.

BEGINSITUATIE

Jezus had tegen Zijn discipelen gezegd: 'Gaaf dan henen, onderwijst al de volken, dezelve dopende in den Naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes; lerende hen onderhouden alles, wat Ik u geboden heb' (Matth. 28: 19). En: 'Gaaf heen in de gehele wereld, predikt het evangelie aan alle creaturen. Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden' (Mark. 16: 15-16). Na de hemelvaart van de Heere Jezus is de Heilige Geest uitgestort. Zijn werk is heenwijzen naar Christus, mensen tot geloof in de Heere Jezus brengen. Niet alleen Joden, maar vanaf de uitstorting van de Heilige Geest op het pinksterfeest worden ook heidenen worden bekeerd. Alleen dat wist eerst nog niemand. Dat was nieuw, dat was uniek.

DOELSTELLINGEN

Aan het einde van de les weten de kinderen:

- dat er – soms goed bedoeld – onenigheid kan zijn in de kerk.

- dat de Heilige Geest mensen overtuigt en tot geloof brengt.
- dat wij heidenen zijn in de zin die ook de Bijbel hanteert.
- dat het evangelie niet alleen aan Joden, maar ook aan heidenen verkondigd is.

INDELING

- Petrus op het matje; Petrus is op het matje geroepen door de Joden ('die uit de besnijdenis zijn') en verdedigt zich in Jeruzalem voor zijn werk onder heidenen in Caesarea.
- Petrus' verdediging; zijn verdediging wordt aan-gehoord.
- Overtuigd en geaccepteerd; overtuigd door de Heilige Geest ziet de vergadering er Gods werk in en men looft de Heere.
- Werk van de Heilige Geest; het evangelie komt in de grote heidens stad Antiochië. Daar is een gemeente van christenen.

OPMERKINGEN

- Het is mooi als de kinderen ook het verhaal uit Handelingen 11 hebben gehoord: de geschiedenis van Petrus en Cornelius. Hierop volgt de vertelling die nu aan de beurt is.
- Schilder de vergaderde mannen te Jeruzalem niet te negatief. Het is immers goed om iemand, van wie gemeend wordt de wet te hebben overtreden, ter verantwoording te roepen. Op grond van o.a. Ex. 23: 32, Ex. 34: 15 en Deut. 7: 2 is het heel goed te verklaren dat zij sceptisch tegenover Petrus' omgang met de heidenen stonden. (In de introductie en onder het eerste kopje 'Petrus op het matje' wordt dit aangestipt.)

- U kunt op verschillende wijzen de vertelling aanvangen; er zijn drie bordplannen meegegeven: 1) Vragen rond het kernwoord 'heidenen'; 2) Een woordspin rond het kernwoord 'heidenen'; 3) kernwoorden 'rein' en 'onrein'.

ZINGEN

Psalm 87: 3

UITLEG VAN DE PSALM

De heidenen (de Filistijn, de Tyriër, de Moren) mogen door het geloof ook in de stad van God komen. De gelovigen (Joden en anderen) zullen de bekeerden rekenen onder het uitverkoren volk.

MATERIAAL

Landkaart waarop de steden Jeruzalem, Cesarea en Antiochië staan.

BORDPLAN 1

Vragen:

Wie is voor God de heidenen?

Waarom worden zij heidenen genoemd?

Wie is volgens jou 'een heiden'?

BORDPLAN 2

Woordspin

Waar denk je aan bij het woord 'heidenen'? Maak een woordspin met wat de kinderen noemen. In principe is wat ze noemen goed. Vraag wel even door waarom kinderen iets noemen.

Als er weinig uit de kinderen komt, kunt u zelf een aantal dingen opschrijven. Denk hierbij aan: heidenen, afgoden, bijgeloof, Germaanse stammen in ons land, amuletten, horoscoop, (on)geluksgetal, mensen die leven zonder God, waarzeggerij, ongelooft... enz. Laat het allemaal op het bord staan en kom er na de vertelling op terug.

BORDPLAN 3

Rein en onrein

Qua eten

Reine dieren zijn: landdieren die herkauwen en gespleten hoeven hebben, vissen en vogels.

Qua andere dingen

Een Jood mocht niet in het huis van een heiden komen en ook niet met hen eten. Dan waren ze zelf onrein en mochten ze niet in tempel of synagoge komen gedurende een bepaalde tijd.

INTRODUCTIE

'Nee, dan kan niet. Dat mag niet! Dat is vreselijk. Onrein! God is zo heilig. Dit is heiligschennis. Straf moet hij krijgen!'

BRUGZIN OF BEGINZIN

Met zulk soort gedachten zijn veel mensen aanwezig op een vergadering. Luister maar.

Vertelling

PETRUS OP HET MATJE

In Jeruzalem is een vergadering. Een vergadering van de apostelen, diakenen en ouderlingen. Het is nu een aantal jaren na de uitstorting van de Heilige Geest, dat is zo'n drie á vijf jaar geleden. Kijk, daar staat een man. Je raadt het al, het is Petrus. Hij voert het woord. Maar kijk eens naar de gezichten van de aanwezige mannen. Het lijkt wel of ze boos zijn. Het lijkt net alsof ze Petrus niet vertrouwen. Sommigen zijn hevig verontwaardigd. Wat is er aan de hand?

Weet je wat er gebeurd is? Petrus, de apostel van de Heere Jezus, is in het huis geweest van een Romeinse hoofdman. Die hoofdman heet Cornelius. En Petrus is niet alleen in zijn huis geweest, maar hij heeft daar ook gegeten. Dat kan toch niet, dat past toch niet?! Maar het wordt vreemder... Petrus heeft deze heidense hoofdman ook gedoopt!

En ook zijn hele huis! Dat betekent: niet alleen deze heidense man, maar ook alle mensen die bij hem horen. De mannen in Jeruzalem staan perplex. Dat kan toch niet zomaar? Wat staat er in de wet? Is Petrus dan een wetsovertreder geworden? Daarom is Petrus door de leiders van de kerk te Jeruzalem op het matje geroepen. Petrus heeft heel wat uit te leggen.

PETRUS' VERDEDIGING

En Petrus? Is hij bang? Nee. Hij straalt van blijdschap als hij het woord krijgt en begint te vertellen: 'Enkele dagen geleden was ik het stadje Joppe, bij Simon de leerbewerker. Ik was op het platte dak van het huis in gebed. Plotseling kreeg ik een visioen.' *Een visioen is een droomvoorstelling, terwijl je toch wakker bent.* Petrus gaat verder: 'In dat visioen zag ik een groot, linnen laken aan vier punten vastgehouden uit de hemel naar beneden komen. In het laken zaten lopende en kruipende dieren, ook wilde dieren en vogels. Ik hoorde een stem: 'Sta op Petrus, slacht en eet.' 'Nee Heere, in geen geval. Ik heb nog nooit iets onreins gegeten.' 'Wat God rein heeft verklaard, zul je niet verwerpen', sprak de stem. Opnieuw klonk de stem met dezelfde boodschap. Drie keer in totaal. Daarna verdween het laken.' Petrus stopt even en kijkt de mannen aan. Ze luisteren geboeid. Petrus vervolgt: 'Precies op dat moment stonden er beneden aan de deur drie mannen. Zij zochten mij. Ze kwamen uit Caesarea om mij mee te nemen.'

Op datzelfde moment sprak de Heilige Geest in mij: 'Ga met hen mee, Petrus, Ik heb ze gestuurd.' Toen ben ik, vergezeld van zes anderen, met deze drie mannen meegegaan. In Caesarea werden we gastvrij ontvangen bij Cornelius, een Romeinse centurio (hoofdman over honderd). Deze man vertelde mij dat hij in zijn huis een engel had gezien. Die engel had gezegd: 'Stuur iemand naar Joppe om Petrus te halen. Hij zal jou en je huisgenoten vertellen hoe jij en je huis zalig *zult* (!) worden.

Dat is Gods leiding', zegt Petrus, 'deze man kon onmogelijk weten dat ik in Joppe was. Dit had de Heilige Geest hem bekendgemaakt. Daarom begon ik vrijmoedig in zijn huis over de Heere Jezus te vertellen; zoals ook op het pinksterfeest. En wat denk je? Terwijl ik dat deed, kwam plotseling de Heilige Geest op deze heidense mensen neer! En zij begonnen, net als wij, in vreemde talen te spreken. Wij waren verwonderd en zagen het vol blijdschap aan.' Hij spreekt verder: 'Ik herinnerde me dat de Heere Jezus gezegd heeft: 'Johannes doopte met water, maar jullie zullen gedoopt worden met de Heilige Geest.' Toen zeiden we tegen elkaar: 'Kunnen deze mensen de doop geweigerd worden, nu zij net als wij de Heilige Geest hebben ontvangen?' Daarna hebben we die mensen gedoopt. Als God hen wegens hun geloof in de Heere Jezus hetzelfde schenkt als wij ontvangen hebben, wie of wat kan ons dan nog tegenhouden dat te doen? Niemand toch?' Petrus houdt stil en kijkt rond.

OVERTUIGD EN GEACCEPTEERD

De zojuist nog gespannen en boze gezichten kijken nu blij en tevreden. Ze zijn gerustgesteld. Ze merken: dit is het werk van de Heilige Geest. Het is niet te keren. De zaligheid is niet langer alleen voor de Joden, maar ook voor de heidenen. En vol van blijdschap roept één van hen het uit: 'Zo heeft dan God ook den heiden de bekering gegeven ten leven!' Dat betekent: God zet nu ook de deur open voor de heidenen om zich te bekeren en het nieuwe leven te ontvangen. Wat een wonder! Ze verheerlijken God. Petrus' gezicht straalt nu nog meer. De boosheid is over, de ruzie is gesust. Gods evangelie is ook voor de heidenen. Daarover zijn ze het nu samen eens. En dat is het werk van de Heilige Geest.

Wat is God groot! Wat heeft Christus toch een groot werk verricht! Want hoe kan het toch, dat de onbesneden heidenen, die de wetten van Mozes niet houden, toch behouden kunnen worden? Ja, dat is het werk van de Heere Jezus. Hij heeft de muur, de grens tussen Jood en heiden teniet gedaan aan het kruis van Golgotha. Nu zijn alle mensen gelijk. Alle mensen zijn onrein in zichzelf. Jij en ik ook! En de Heere Jezus maakt met Zijn bloed rein voor God.

Nu kijken wij daar niet vreemd meer van op. Gods Woord ook voor de heidenen, vanzelfsprekend. In zending en evangelisatie wordt dagelijks aan heidense mensen over God verteld. Eigenlijk is ieder mens, die God niet kent, een heiden. Dat lijkt ver weg, maar het kan ook dichtbij zijn. Zelfs al zit je in de kerk, dan nog kun je een 'heiden' zijn. Je kunt de gunst van God willen afdwingen; je kunt de hemel willen verdienen. Maar... als je je tot God bekeert, dat wil Hij alles werken en schenken door Zijn Geest; dan word je van een heiden gemaakt tot een christen. Een volgeling van Christus. Dat hoeft je niet te verdienen door eerst netjes te gaan leven, om zo als het ware acceptabeler te worden voor God. God zal mij nu wel willen helpen, want nu leef ik zo netjes, ik doe zo goed mijn best. Dat denken we vaak stiekem wel, maar dat helpt niets. Het staat ons zelfs in de weg. Kijk naar Cornelius. Hij was Romeins hoofdman, nauwelijks bekend met de Bijbel, toch kwam hij tot geloof. Niet omdat hij eerst zo goed was gaan leven, maar omdat hij luisterde naar Gods Woord. Dat is dus eigenlijk heel eenvoudig: luisteren, vertrouwen en geloven dat God ook jou wil helpen. Geloven dat de Heere Jezus niet alleen voor anderen, maar ook voor jou Zijn leven heeft gegeven, plaatsvervangend voor jou. Cornelius deed wat God hem opdroeg. Hij kon het, omdat God het Zelf zei. Zo is het nu nog steeds. God geeft wat Hij vraagt, uit genade, voor niets.

WERK VAN DE HEILIGE GEEST

Heb je het net goed gehoord? Er waren wel zes getuigen bij. Hebben die getuigen de mannen in de vergadering overtuigd? Het antwoord is: nee. Dat overtuigen doet de Heilige Geest. En Die werkt door. Luister maar.

Nu de deur voor de heiden is opengegaan en ook voor hen het evangelie is, gebeuren er nog meer wonderlijke dingen. In Jeruzalem zijn er vervolgingen uitgebroken, dat weten jullie vast wel. De bekeerde Joden vluchten alle kanten op. Naar Fenicië (Libanon), naar Cyprus (eiland in de Middellandse Zee) en naar Antiochië, een grote stad in die dagen. Overal vertellen ze van de Heere Jezus. En weet je, de Heilige Geest zegent die woorden en 'veel mensen, ook heidenen, bekeren zich tot de Heere', zo klinkt de blijde boodschap. Hoe kwamen zij dan in aanraking met het Woord van God? Weet je nog dat in Jeruzalem vervolgingen waren uitgebroken? Saulus van Tarsen liet veel gelovigen – volgelingen van de Heere Jezus – opsluiten in de gevangenis. Velen moesten vluchten en kwamen op diverse plaatsen terecht, ook in het buitenland. Daar vertelden zij waar ze vandaan kwamen en waarom ze moesten vluchten. Daarbij vertelden ze ook over hun geloof in de Heere Jezus. *Waar het hart vol van is, loopt de mond van over.* Satan probeerde door vervolging de gemeenten van de Heere Jezus kapot te maken en uit elkaar te drijven.

Maar juist het tegenovergestelde gebeurde: de kerk groeide, ook in de heidense omgeving, tegen de verdrukking in. *Een bekend gezegde is: 'Het bloed der martelaren is het zaad der kerk.'*

In die tijd was Antiochië een heel grote stad in het Romeinse Rijk. In deze stad worden de volgelingen van de Heere Jezus voor het eerst christenen genoemd. Dat was eigenlijk een scheldwoord, maar het werd een ere naam: volgeling van Christus. Er komt zoveel goed nieuws binnen dat de gemeente van Jeruzalem besluit om iemand langs al deze nieuwe gelovigen te sturen: Barnabas. Deze reist langs de dorpen en plaatsen, neemt Paulus mee vanuit Tarsen. Daar was hij na zijn bekering naar toe gegaan; hij reist mee naar Antiochië. Samen dienen ze de gemeente, die daar is ontstaan uit de heidenen. En later zal juist vanuit deze gemeente Paulus de hele wereld ingaan met het evangelie. Aan iedereen moet verkondigd worden dat er in het bloed van de Heere Jezus bekering is en vergeving van zonde.

AFSLUITING

Zo is en wordt het evangelie verbreid. Over heel de wereld. Tot aan deze plaats, waar ik je nu vertel, aan toe. Ben jij ook al een christen? Wil je ook zo genoemd worden?

VERWERKING

Zingen

Psalm 2: 4; 14; 67: 1; 86: 5; 97: 7; 139: 1

'Er komen stromen van zegen' (OTH 113; JdH 57).

'Leid mij Heer', o machtig Heiland' (OTH 118)

'Roept uit aan alle stranden' (ZB 151)

Bespreking

- In Antiochië werden de volgelingen van Jezus voor het eerst christenen genoemd.
Wat betekent de naam 'christen'?
- Wat betekent het om een christen te zijn?
- Wat betekent 'Het bloed van de martelaren is het zaad van de kerk'?
- Hoe kun je 'heiden in de kerk zijn'?
- In de vertelling van vandaag gaat het over de verkondiging van het evangelie aan de heidenen. Denk na over de vragen: wie is voor God deze heidenen? (Zie het bord.) Waarom worden zij heidenen genoemd? Wie is volgens jou 'een heiden'?

- Lees en bespreek het artikel uit Dordtse leerregels, hoofdstuk 1, artikel 3.

'En opdat de mensen tot het geloof worden gebracht, zendt God goedertierenlijk verkondigers van deze zeer blijde boodschap, tot wie Hij wil en wanneer Hij wil; door wier dienst de mensen geroepen worden tot bekering en het geloof in Christus, den Gekruisigde. Want hoe zullen zij in Hem geloven, van Welken zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij horen, zonder die hun predikt? En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden?' (Rom. 10: 14-15)

Kernwoorden: geloof, zalving, belijden, dankoffer, strijden en regeren. God zendt Zijn boodschappers tot wie Hij wil en wanneer Hij wil. Ook tot ons, nu, vandaag! Wat is daar onder andere voor nodig? (Verkondigers/ hoorders/het evangelie en Gods Geest.)

Wat kunnen wij hieruit leren ten aanzien van bijvoorbeeld zending en evangelisatie? Hoe past dit artikel bij de vertelling van vandaag?

- Lees en bespreek uit de Heidelbergse Catechismus, zondag 12, vraag en antw. 32: 'Waarom wordt gij een christen genaamd?' 'Omdat ik door het geloof een lidmaat van Christus ben en alzo Zijn zalving deelachtig ben, opdat ik Zijn Naam belijde en mijzelf tot een levend dankoffer Hem offere en met vrije en goede consciëntie (geweten) in dit leven tegen de zonde en de duivel strijde en hiernamaals in eeuwigheid over alle schepselen regere.'

Kernwoorden: geloof, lidmaat, van Christus, zalving, deelachtig, belijden, levend dankoffer, goed geweten, strijden en regeren.

Christen zijn houdt veel in: jezelf aan Christus (op) offeren, tegen de zonde en de duivel strijden. Wat betekent dat? Maar er staat ook een rijke belofte: deelachtig aan Hem en met Hem regeren, eeuwig bij Christus zijn. Bespreek ook hoe God regeert. De duivel heeft geprobeerd door de vervolging het evangelie te stoppen, maar de Heere heeft dit juist gebruikt om het evangelie over de wereld te verspreiden. Wij hebben een almachtige God in de hemel en die God heeft ons Zijn nabijheid beloofd (doop). Hij wil ons genadig zijn, daarom heeft Hij Zijn blijde boodschap over deze wereld verspreid.